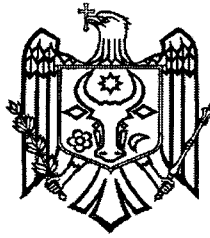

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

Nr. 586/18, data 16.05.2018

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28, MD – 2004

Curtea de Apel Chișinău, Vă expediază sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 326 alin. (1¹) CP și art. 283 alin. (1) CPP al RM, înaintată de către inculpatul Ciobanu Vadim și avocatul Ciobanu Nițuleac Vladislav, în interesele inculpatului Ciobanu Vadim, în cauza penală de acuzare a lui Ciobanu Vadim privind săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1¹) Cod Penal al RM

Anexă: 1. Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe art. 326 alin. (1¹) CP pe 2 file.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe art. 326 alin. (1¹) CP pe 16 file.

3. Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe art. 283 alin. (1) CPP pe 3 file.

4. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe art. 283 alin. (1) CPP pe 15 file.

5. Încheierea pe 5 file.

**Judecător al
Curții de Apel Chișinău**

Xenofon Ulianovschi

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA		
INTRARE NR.	599	
22	05	20 18

2

**Curtea de Apel Chişinău
Colegiul Penal**

de la: inculpatul Ciobanu Vadim

reprezentat: avocat BAA „EUROLEX”
Ciobanu-Niţuleac Vladislav

C E R E R E
privind ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate

În procedura Colegiului Penal al Curţii de Apel Chişinău, se află cauza penală de învinuirea lui Ciobanu Vadim Timofei născut la 30.08.1986, învinuit în comiterea infracţiunii prevăzute de art. 326 alin. (1¹) Cod penal, numărul cauzei penale în instanţă 1a-586/18, numărul electronic 02-1a-6742-20032018.

Potrivit ordonanţei de punere sub învinuire din 14.12.2017, Ciobanu Vadim, a fost pus sub învinuire pentru comiterea infracţiunii prevăzute la art. 326 alin. (1¹) Cod penal, adică, traficul de influenţă, caracterizat prin: **oferirea** şi **darea** unei persoane, personal, a unor **privilegii** şi **avantaje**, când respectiva persoană susţine că are o influenţă asupra unei persoane publice, persoane cu funcţie de demnitate publică, în scopul primirii de bani şi privilegii.

Conform ordonanţei menţionate a fost învinuit în aceea că, „... Ciobanu Vadim în perioada luni aprilie 2017 până la 06.09.2017..... **i-a oferit** lui I.I. **informaţii** referitor la materialele cauzei penale în care era vizată David Vera şi David Victoria, **avantajele manifestate prin explicaţii** în detalii cu referire la acţiunile ce trebuie să le întreprindă acesta în vederea obţinerii deciziei de disjungere a cauzei penale doar în privinţa lui David Vera şi David Victoria, precum şi **i-a explicat** **şi l-a informat** pe I.I. ce acţiuni trebuie să întreprindă în vederea adoptării de către organele de drept a deciziei de încetare a procesului penal în privinţa lui David Vera şi David Victoria”.

Latura obiectivă a infracţiunii incriminate manifestându-se prin **oferirea** şi **darea** a unor **privilegii** şi **avantaje** (*manifestate prin explicaţii şi informaţii*), ce nu i se cuvin traficantului de influenţă.

Învinuirea din data de 14.12.2017 se regăseşte mot-a-mot şi în rechizitoriul cauzei penale din 27.12.2017, prin care a fost sesizată instanţa de judecată.

La moment cauza penală se află spre examinare la Curtea de Apel Chişinău, numărul cauzei penale în instanţă 1a-586/18, numărul electronic 02-1a-6742-20032018.

Conform doctrinei şi explicaţiilor Curţii Supreme de Justiţie din Hotărârea nr. 11 din 22.12.2014, remuneraţia necuvenită (ilicită) sub formă de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje trebuie să fie evaluată în bani, ținând cont de preţurile sau tarifele respective, la momentul săvârşirii faptei, iar în lipsa lor – în baza rapoartelor de expertiză.

În condiţiile în care la art. 326 alin. (1¹) Cod penal, legiuitorul nu a specificat expres, faptul că remuneraţia necuvenită (ilicită) sub formă de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje trebuie să fie evaluată în bani şi de la care valoare (proporţie) acestea constituie infracţiune, rămâne a fi vagă şi în așa mod afectează direct principiul contradictorialităţii în procesul penal, or permite părţi acuzării în procesul penal să beneficieze de careva avantaje şi să abuzeze prin înaintarea unei învinuiri prin interpretare extensiv defavorabilă a art. 326 alin. (1¹) Cod penal.

În atare situaţie persoanei puse sub învinuire în așa mod, considerăm că i se încalcă drepturile prevăzute la art. 1 alin. (3), art. 7, art. 15, art. 16, art. 20 alin. (1) şi (2), art. 21, art. 23 alin. (2), 25, art. 26 alin. (1)-(4), art. 46 şi art. 54 alin. (1) din Constituţia Republicii Moldova, din care considerente formulăm prezenta sesizare privind excepţia de neconstituţionalitate.

3

Conform Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către **oricare dintre părți** sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu, iar judecătorul ordinar **nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate**, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Aceeași Hotărâre prevede că, sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza.

Potrivit art. 7 alin. (3) CPP, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, **judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.**

Reieșind din cele expuse mai sus, conducându-ne de prevederile art. 135 din Constituția Republicii Moldova,-

SOLICIT:

1. Admiterea cererii.
2. A ridica excepția de neconstituționalitate, pentru exercitarea controlului constituționalității prevederilor articolului 326 alineatul (1¹) Cod penal al Republicii Moldova prin prisma art. 1 alin. (3), art. 7, art. 15, art. 16, art. 20 alin. (1) și (2), art. 21, art. 23 alin. (2), 25, art. 26 alin. (1)-(4), art. 46 și art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova.
3. A remite după competență sesizarea depusă de către Ciobanu Vadim și avocatul Ciobanu-Nițuleac Vladislav, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza penală numărul 1a-586/18, numărul electronic 02-1a-6742-20032018, de învinuirea lui Ciobanu Vadim în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1¹) Cod penal.
4. A suspenda examinarea cauzei penale până la adoptarea Hotărârii de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova.

Anexe:

1. Sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 16 file.

15 mai 2018

Ciobanu Vadim

Avocat Ciobanu-Nițuleac Vladislav

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28, mun. Chișinău
MD – 2004, Republica Moldova

S E S I Z A R E

privind excepția de neconstituționalitate

(prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. g) din Constituție)

I – Autorii sesizării

1. Ciobanu Vadim, adresa: mun. Chișinău, str. București nr. 60, of. 45, tel. +37369405963, e-mail: ciobanu_vadim@yahoo.com.

2. Ciobanu-Nițuleac Vladislav, avocat în Biroul asociat de avocați „EUROLEX”, cu sediul în mun. Chișinău, str. București nr. 60, of. 45, tel. +37369104842, fax. +37322229954, e-mail: ciobanuvlad@yandex.ru.

II – Obiectul sesizării

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare: verificarea constituționalității prevederilor art. 326 alin. (1¹) din Codul penal al Republicii Moldova.

Considerăm că prevederile art. 326 alin. (1¹) din Codul penal al Republicii Moldova, contravin art. 1 alin. (3), art. 7, art. 15, art. 16, art. 20 alin. (1) și (2), art. 21, art. 23 alin. (2), 25, art. 26 alin. (1)-(4), art. 46 și art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova.

Articolul 326 alin. (1¹) din Codul penal al Republicii Moldova definește infracțiunea de „**Traficul de influență**” sub aspectul „**cumpărării de influență**”, având următorul conținut:

„Articolul 326. Traficul de influență

(1¹) Promisiunea, oferirea sau darea unei persoane, personal sau prin mijlocitor, de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje enumerate la alin.(1), pentru aceasta sau pentru o altă persoană, când respectiva persoană are sau susține că are o influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, persoane publice străine, funcționar internațional, în scopul indicat la alin.(1)

se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate”.

Din conținutul normei citate se denotă lipsa unei clarități, aceasta fiind lipsită de accesibilitate și previzibilitate. Astfel, în lipsa prevederilor că fiecare bun, serviciu, privilegiu sau avantaj trebuie să fie evaluat în bani și de la care valoare (proporție) acestea constituie infracțiune, rămâne a fi vagă. Or, lipsa acestor reglementări permite estimări subiective și interpretarea extensivă a art. 326 alin. (1¹) Cod penal al Republicii Moldova. Deasemenea considerăm că subiectul acestei infracțiuni are un tratament juridic disproportionat în raport cu alți subiecți ai infracțiunilor contra bunei desfășurări a activității în sfera publică.

III – Circumstanțele cauzei examinate de către instanța de judecată

3.1. Potrivit ordonanței de punere sub învinuire din 14.12.2017, Ciobanu Vadim, a fost pus sub învinuire pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 326 alin. (1¹) Cod penal, adică, traficul de influență, caracterizat prin: **oferirea și darea** unei persoane, personal, a unor **privilegii și avantaje**, când respectiva persoană susține că are o influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, în scopul primirii de bani și privilegii.

3.2. Conform ordonanței menționate a fost învinuit în aceea că, „... *Ciobanu Vadim în perioada luni aprilie 2017 până la 06.09.2017.... i-a oferit lui I.I. informații referitor la materialele cauzei penale în care era vizată David Vera și David Victoria, avantajele manifestate prin explicații în detalii cu referire la acțiunile ce trebuie să le întreprindă acesta în vederea obținerii deciziei de disjungare a cauzei penale doar în privința lui David Vera și David Victoria, precum și i-a explicat și l-a informat pe I.I. ce acțiuni trebuie să întreprindă în vederea adoptării de către organele de drept a deciziei de încetare a procesului penal în privința lui David Vera și David Victoria”.*

3.3. Latura obiectivă a infracțiunii incriminate manifestându-se prin **oferirea și darea** a unor **privilegii și avantaje** (*manifestate prin explicații și informații*), ce nu i se cuvin traficantului de influență.

3.4. Învinuirea din data de 14.12.2017 se regăsește mot-a-mot și în rechizitoriul cauzei penale din 27.12.2017, prin care a fost sesizată instanța de judecată.

3.5. La moment cauza penală se află spre examinare la Curtea de Apel Chișinău, numărul cauzei penale în instanță 1a-586/18, numărul electronic 02-1a-6742-20032018.

3.6. Conform doctrinei și explicațiilor Curții Supreme de Justiție din Hotărârea nr. 11 din 22.12.2014, remunerația necuvenită (ilicită) sub formă de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje trebuie să fie evaluată în bani, ținând cont de prețurile sau tarifele respective, la momentul săvârșirii faptei, iar în lipsa lor – în baza rapoartelor de expertiză.

3.7. În condițiile în care la art. 326 alin. (1¹) Cod penal, legiuitorul nu a specificat expres, faptul că remunerația necuvenită (ilicită) sub formă de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje trebuie să fie evaluată în bani și de la care valoare (proporție) acestea constituie infracțiune, rămâne a fi vagă și în așa mod afectează direct principiul contradictorialității în procesul penal, or permite părți acuzării în procesul penal să beneficieze de careva avantaje și să abuzeze prin înaintarea unei învinuiri prin interpretare extensiv defavorabilă a art. 326 alin. (1¹) Cod penal.

3.8. În atare situație persoanei puse sub învinuire în așa mod, considerăm că i se încalcă drepturile prevăzute la art. 1 alin. (3), art. 7, art. 15, art. 16, art. 20 alin. (1) și (2), art. 21, art. 23 alin. (2), 25, art. 26 alin. (1)-(4), art. 46 și art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, din care considerente formulăm prezenta sesizare privind excepția de neconstituționalitate.

IV – Expunerea pretensei sau a pretinselor încălcări ale Constituției, precum și a argumentelor în sprijinul acestor afirmații

Articolul 1 aliniatul (3) din Constituție, denumit „Statul Republica Moldova”, stabilește:

„(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.”

Articolul 7 din Constituție, intitulat „Constituția, Legea Supremă”, stipulează:
„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică”

Articolul 15 din Constituție, denumit „Universalitatea”, prevede că:
„Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea”

Articolul 16 din Constituție, intitulat „Egalitatea”, stipulează:
„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20 din Constituție, denumit „Accesul liber la justiție”, prevede că:
„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 21 aliniatul din Constituție, intitulat „Prezumția nevinovăției”, stipulează:

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 23 aliniatul (2) din Constituție, intitulat „Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle”, consfințește:

„(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 25 din Constituție, intitulat „Libertatea individuală și siguranța persoanei”, prevede:

- „(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sînt inviolabile.
- (2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sînt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.
- (3) Reținerea nu poate depăși 72 de ore.
- (4) Arestarea se face în temeiul unui mandat, emis de judecător, pentru o durată de cel mult 30 de zile. Asupra legalității mandatului se poate depune recurs, în condițiile legii, în instanța judecătorească ierarhic superioară. Termenul arestării poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult pînă la 12 luni.
- (5) Celui reținut sau arestat i se aduc de îndată la cunoștință motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea – în cel mai scurt termen; motivele reținerii și învinuirea se aduc la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.
- (6) Eliberarea celui reținut sau arestat este obligatorie dacă motivele reținerii sau arestării au dispărut.”

Articolul 26 din Constituție, intitulat „Dreptul la apărare”, stipulează:

- „(1) Dreptul la apărare este garantat.
- (2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.
- (3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.
- (4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 46 din Constituție, intitulat „Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia”, prevede:

- „(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.
- (2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.
- (3) Avera dobîndită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobîndirii se prezumă.
- (4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.
- (5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.
- (6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.”

Articolul 54 aliniatul (1) din Constituție, intitulat „Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți”, consfințește:

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.”

Articolul 1 din Codul penal intitulat „Legea penală a Republicii Moldova”, prevede:

„(1) Prezentul cod este unica lege penală a Republicii Moldova.

(2) Codul penal este actul legislativ care cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și speciale ale dreptului penal, determină faptele ce constituie infracțiuni și prevede pedepsele ce se aplică infractorilor.

(3) Prezentul cod se aplică în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale actelor internaționale la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe cu actele internaționale privind drepturile fundamentale ale omului, au prioritate și se aplică direct reglementările internaționale.”

Articolul 3 din Codul penal intitulat „Principiul legalității”, stipulează că:

„(1) Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei infracțiuni nici supus unei pedepse penale, decât în baza unei hotărâri a instanței de judecată și în strictă conformitate cu legea penală.

(2) Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sînt interzise.”

Articolul 5 alin. (1) din Codul penal intitulat „Principiul democratismului”, prevede:

„(1) Persoanele care au săvârșit infracțiuni sînt egale în fața legii și sînt supuse răspunderii penale fără deosebire de sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

Articolul 1 alin. (2) din Codul de procedură penală, intitulat „Noțiunea și scopul procesului penal”, prevede:

„Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.”

Articolul 7 alin. (1) din Codul de procedură penală, intitulat „Legalitatea procesului penal”, stipulează:

„(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.”

Articolul 9 alin. (1) din Codul de procedură penală, intitulat „Egalitatea în fața legii și a autorităților”, prevede:

„(1) Toți sînt egali în fața legii, a organelor de urmărire penală și a instanței de judecată fără deosebire de sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

În Hotărârea nr. 21 din 22.06.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale art. 328 alin. (1) din Codul penal, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat:

„50. Curtea menționează că principiul constituțional al preeminenței dreptului și al legalității constituie valori fundamentale ale statului de drept.

51. În Hotărârea nr. 21 din 22 iulie 2016, Curtea a statuat că:

„52. [...] preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept inclusiv prin normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport cu alte categorii de norme, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență.”

52. De asemenea, în Hotărârea nr. 25 din 13 octombrie 2015, Curtea a statuat că:

„33. [...] preeminența dreptului generează, în materie penală, principiul legalității delictelor și pedepselor și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special prin analogie.”

53. Curtea reține că garanțiile constituționale prevăzute de art. 22 din Constituție, de rînd cu prevederile art. 7 din Convenția Europeană, consacră principiul **legalității incriminării și pedepsei penale**.

54. Astfel, pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care anterior nu constituiau infracțiuni (*nulla poena sine lege*), principiul legalității incriminării prevede și cerința conform căreia **legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului prin analogie** (*nullum crimen sine lege*).

55. În cauza *Dragotoniou și Militaru-Pidhorni v. România* (hotărâre din 24 mai 2007) Curtea Europeană a statuat:

„Ca o consecință a principiului legalității condamnărilor, **dispozițiile de drept penal sunt supuse principiului de strictă interpretare.**”

56. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că garanțiile instituite în Constituție impun ca doar legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective, să fie cert definită, dar nu identificată prin

interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală. O astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive. Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului (Hotărârea Curții Constituționale nr.21 din 22 iulie 2016).

*57. Curtea Europeană în jurisprudența sa a statuat că: „noțiunea de „lege”, prevăzută de art.7 din Convenția Europeană, implică respectarea cerințelor calitative, îndeosebi cele privind **accesibilitatea și previzibilitatea**” (cauza Del Río Prada v. Spania, cererea nr.42750/09, hotărâre din 21 octombrie 2013, § 91).*

*58. Curtea Europeană a menționat că legea trebuie să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele aplicabile, această cerință fiind îndeplinită atunci când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște, din însuși textul normei juridice pertinente, la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe și în urma obținerii unei asistențe judiciare adecvate, care sunt actele și omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală și care este pedeapsa pe care o riscă în virtutea acestora. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai **înlăturarea dubiilor** ce persistă cu ocazia interpretării normelor (cauza Cantoni v. Franța, nr.17862/91, hotărâre din 15 octombrie 1996, §29,32, și cauza Kafkaris v. Cipru, hotărâre din 12 februarie 2008, §140-141).*

59. De asemenea, Curtea reamintește că în jurisprudența sa a reținut că persoana trebuie să poată determina fără echivoc comportamentul care poate avea un caracter penal (Hotărârea Curții Constituționale nr.21 din 22 iulie 2016, §71).

*60. Astfel, cerințele de calitate a legii necesită a fi îndeplinite în ceea ce privește atât **definiția** unei infracțiuni, cât și **pedeapsa** prevăzută pentru acea infracțiune. Or, calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.”*

Raportarea prevederilor constituționale citate mai sus, așa cum acestea au fost interpretate prin jurisprudența Curții Constituționale, la prevederile articolului 326 alin. (1¹) din Codul penal la general, precum și la modul în care acestea sunt puse în aplicare de organele represive ale statului, în special, denotă lipsa unei clarități a respectivei norme, aceasta fiind vagă și lipsită de accesibilitate și previzibilitate.

Or, lipsa concretizării faptului că remunerația necuvenită (ilicită) de la art. 326 alin. (1¹) Cod penal, sub formă de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje trebuie să fie evaluată în bani și de la care valoare (proporție) acestea constituie infracțiune, nu poate satisface cerința de claritate și previzibilitate, permite o interpretare extensiv defavorabilă și/sau arbitrară a acesteia, adică contravine prevederilor art. 23 din Constituția Republicii Moldova.

În continuare menționăm că dacă este să facem o corespondență între remunerația ilicită prevăzută la art. 326 alin. (1¹) Cod penal și remunerația ilicită prevăzută la art. 324 Cod penal, atunci stabilim un tratament juridic disproporționat a celor două categorii de subiecți.

Astfel, în contextul alin. (1) art. 324 Cod penal, remunerația ilicită, indiferent de modalitatea normativă a faptei prejudiciabile, cunoaște atât o limită inferioară, cât și o limită superioară. Astfel, este esențial ca valoarea exprimată în bani a remunerației ilicite, în conformitate cu alin. (1) art. 324 Cod penal să fie mai mare de 100 u.c. (adică mai mare de 5000 de lei), însă să nu depășească 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin Hotărârea de Guvern, în vigoare la momentul comiterii infracțiunii, altminteri, va opera alin. (4) art. 324 Cod penal (dacă valoarea exprimată în bani a remunerației ilicite este mai mică de 100 u.c.) ori lit. d) alin. (2) art. 324 Cod penal (dacă valoarea exprimată în bani a remunerației ilicite se situează între extremele 20 și 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin Hotărârea de Guvern, în vigoare la momentul comiterii infracțiunii). În definitiv, dacă valoarea exprimată în bani a remunerației ilicite va depăși 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin Hotărârea de Guvern, în vigoare la momentul comiterii infracțiunii, la calificare se va reține lit. b) alin. (3) art. 324 Cod penal.

Modalitatea de comitere a infracțiunii prevăzute la art. 324 alin. (4) Cod penal, sub forma pretinderii, acceptării sau primirii, **de către o persoană publică sau de către o persoană publică străină** a remunerației ilicite care nu depășește suma de 100 u.c. (adică mai mare de 5000 de lei), se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 la 2000 unități convenționale.

Iar modalitatea de comitere a infracțiunii prevăzute la art. 326 alin. (1¹) Cod penal, sub forma de promisiune, oferire sau dare, a remunerației ilicite, indiferent dacă depășește suma de 100 u.c. (adică mai mare de 5000 de lei) sau nu depășește această sumă, se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani.

Astfel, apărarea consideră că promisiunea, oferirea sau darea remunerației ilicite în modalitatea de comitere a infracțiunii prevăzute la art. 326 alin. (1¹) Cod penal, **prezintă riscuri mai reduse** decât riscurile generate de pretinderea, acceptarea sau primirea, **de către o persoană publică sau de către o persoană publică străină** a remunerației ilicite care nu depășește suma de 100 u.c. (adică mai mare de 5000 de lei), în modalitatea de comitere a infracțiunii prevăzute la art. 324 alin. (4) Cod penal.

Însă se constată că **o persoană** care promite, oferă sau dă remunerație ilicită indiferent dacă depășește suma de 100 u.c. (adică mai mare de 5000 de lei) sau nu depășește această sumă, în modalitatea de comitere a infracțiunii prevăzute la art. 326 alin. (1¹) Cod penal, va putea fi sancționată mai dur inclusiv prin pedeapsa cu închisoare pe un termen de până la 3 ani, iar **o persoană publică sau o persoană publică străină** care pretinde, acceptă sau primește remunerație ilicită care nu depășește suma de 100 u.c. (adică mai mare de 5000 de lei), în modalitatea de comitere a infracțiunii prevăzute la art. 324 alin. (4) Cod penal, este pasibilă doar de aplicarea unei amenzi.

Ori, infracțiunea prevăzută la art. 324 alin. (4) Cod penal, în afară de pericolul social sporit, datorită subiectului infracțiunii (persoană publică sau persoană publică străină) afectează grav autoritatea și imaginea instituțiilor, organizațiilor publice.

Din această perspectivă se constată că este în afara oricărui argument juridic rațional și rezonabil că o persoană care promite, oferă sau dă remunerație ilicită indiferent dacă depășește suma de 100 u.c. (adică mai mare de 5000 de lei) sau nu depășește această sumă, în modalitatea de comitere a infracțiunii prevăzute la art. 326 alin. (1¹) Cod penal să fie sancționată mai dur decât o persoană publică sau o persoană publică străină care pretinde, acceptă sau primește remunerație ilicită care nu depășește suma de 100 u.c. (adică mai mare de 5000 de lei), în modalitatea de comitere a infracțiunii prevăzute la art. 324 alin. (4) Cod penal, **nimic nu justifică existența unei diferențieri între cele două categorii și aplicarea unui tratament discriminatoriu, în cazul persoanelor care sunt subiecți ai infracțiunii prevăzute la art. 326 alin. (1¹) Cod penal.**

Prin urmare, din acest aspect apărarea constată că tratamentul juridic disproportionat al celor două categorii de subiecți contravine art. 16 coroborat cu articolele 25 și 46 din Constituția Republicii Moldova.

Pentru a consolida această concluzie invocăm și prevederile Hotărârii Curții Constituționale nr. 11 din 08.05.2018, unde Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat:

„45. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că nu orice tratament diferențiat implică în mod automat o încălcare a articolului 16 din Constituție. Pentru a se stabili încălcarea articolului 16 din Constituție trebuie să se constate faptul că persoanele aflate în situații similare sau comparabile beneficiază de un tratament preferențial și că această diferențiere este una discriminatorie (HCC nr. 27 din 20 decembrie 2011).

46. Totodată, Curtea a menționat că tratamentul diferențiat trebuie să se încadreze în limitele articolului 54 din Constituție (HCC nr. 12 din 1 noiembrie 2012, §53).

47. Astfel, Curtea a subliniat că diferențierile sunt discriminatorii dacă nu se bazează pe o justificare obiectivă și rezonabilă, adică dacă nu urmăresc un scop legitim sau dacă nu există un raport rezonabil, adică nu urmăresc un scop legitim sau dacă nu există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit (HCC nr. 12 din 1 noiembrie 2012, §54).

48. În același context, și Curtea Europeană a subliniat în jurisprudența sa că tratamentul diferențiat echivalează cu discriminare, dacă nu are la bază o justificare obiectivă și rezonabilă, a persoanelor în situații similare. **„Lipsa justificării obiective și rezonabile” presupune că diferențierea în cauză urmărește un „scop legitim” sau că nu există un „raport rezonabil de proporționalitate între mijloace folosite și „scopul urmărit”** (Sedjić și Finci v. Bosnia și Herțegovina, 22 decembrie 2009, § 42; Stummer v. Austria, 7 iulie 2011, § 87; Khamtokhu și Aksencik v. Rusia, 24 ianuarie 2017, § 64).

În continuare menționăm că art. 326 alin. (1¹) Cod penal, în redacția actuală nu cunoaște o limită inferioară a remunerației ilicite, deasemenea și art. 324 alin. (4) Cod penal nu cunoaște o limită inferioară a remunerației ilicite.

Însă, din interpretarea sistematică a dispoziției art. 324 Cod penal și alin. (2) art. 11 al Legii privind Codul de conduită a funcționarului public, nr. 25/2008 în coroborare cu pct. 1 din Hotărârea Guvernului privind stabilirea valorii admise a cadourilor simbolice, a celor oferite din politețe sau cu prilejul anumitor acțiuni de protocol și aprobarea Regulamentului cu privire la evidența, evaluarea, păstrarea, utilizarea și răscumpărarea cadourilor simbolice, a celor oferite din politețe sau cu prilejul anumitor acțiuni de protocol, nr. 134/2013, ne permite să constatăm că folosul material sub formă de cadou simbolic, oferit din politețe sau cu prilejul anumitor acțiuni de protocol a cărei sumă nu depășește 1000 lei, **nu reprezintă contraechivalentul conduitei pe care persoana publică, persoana cu funcție de demnitate publică se angajează să o aibă.** Aceasta deoarece, folosul material sub formă de cadou simbolic, oferit din politețe (în cazul zilei de naștere, zilei profesionale, sărbătorilor religioase etc.) sau cu prilejul anumitor acțiuni de protocol este utilizat în sens de donație, deci este exclusă în principiu o anumită contraprestație din partea persoanei publice, persoanei publice străine, funcționarului internațional sau din partea persoanei cu funcție de demnitate publică.

Per a contrario, în modalitatea de comitere a infracțiunii prevăzute la art. 326 alin. (1¹) Cod penal, în situația promisiunii, oferirii sau dării, din politețe sau cu prilejul anumitor acțiuni de protocol a bunurilor, serviciilor, privilegiilor sau avantajelor, a căror sumă nu depășește 1000 lei, aceste acțiuni sunt incriminate ca infracțiune prevăzută la art. 326 alin. (1¹) Cod penal.

Astfel, apărarea consideră că odată ce o **persoană publică, persoană cu funcție de demnitate publică**, este în drept să primească din politețe sau cu prilejul anumitor acțiuni de protocol, bunuri, servicii, privilegii sau avantaje a căror sumă nu depășește 1000 lei, atunci și o persoană simplă ar trebui să fie în drept să promită, ofere sau dea, din politețe sau cu prilejul anumitor acțiuni de protocol bunuri, servicii, privilegii sau avantaje, a căror sumă nu depășește 1000 lei.

Din această perspectivă se constată că este în afara oricărui argument juridic rațional și rezonabil că odată ce o **persoană publică, persoană cu funcție de demnitate publică**, este în drept să primească din politețe sau cu prilejul anumitor acțiuni de protocol, bunuri, servicii, privilegii sau avantaje a căror sumă nu depășește 1000 lei, în modalitatea de comitere a infracțiunii prevăzute la art. 324 alin. (4) Cod penal, atunci și o persoană simplă ar trebui să fie în drept să promită, ofere sau dea, din politețe sau cu prilejul anumitor acțiuni de protocol bunuri, servicii, privilegii sau avantaje, a căror sumă nu depășește 1000 lei, în modalitatea de comitere a infracțiunii prevăzute la art. 326 alin. (1¹) Cod penal, **nimic nu justifică existența unei diferențieri între cele două categorii și aplicarea unui tratament discriminatoriu, în cazul persoanelor care sunt subiecți ai infracțiunii prevăzute la art. 326 alin. (1¹) Cod penal.**

Prin urmare, din acest aspect apărarea constată că tratamentul juridic disproportionat al celor două categorii de subiecți contravine art. 16 coroborat cu articolele 25 și 46 din Constituția Republicii Moldova.

Pentru a consolida această concluzie invocăm aceleași prevederi sus citate din Hotărârea Curții Constituționale nr. 11 din 08.05.2018.

Iar în cele ce urmează menționăm că, examinând componența de infracțiune prevăzută la art. 326 alin. (1¹) Cod penal, se constată unele neclarități în textul acesteia, care pot crea deficiențe în aplicare.

După cum a menționat Curtea Constituțională în Hotărârile sale anterioare, incriminarea faptelor în legile penale, stabilirea pedepsei pentru ele, precum și alte reglementări se întemeiază pe rațiuni de politică penală. Legea penală constituie un ansamblu de reguli juridice, care urmează a fi formulate într-o manieră **clară, concisă și precisă**.

Potrivit art. 326 alin. (1¹) Cod penal, constituie infracțiune „Trafic de influență”, promisiunea, oferirea sau darea unei persoane, personal sau prin mijlocitor, de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje enumerate la alin.(1), pentru aceasta sau pentru o altă persoană, când respectiva persoană are sau susține că are o influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, persoane publice străine, funcționar internațional, în scopul indicat la alin.(1).

În același timp, se constată că legiuitorul în legea penală nu a reglementat faptul dacă bunurile, serviciile, privilegiile sau avantajele promise, oferite sau date de subiectul infracțiunii trebuie să fie evaluate (estimate) în bani și de la care valoare (proporție) acestea constituie infracțiune, ori, în lipsa unei cuantificări a proporției, norma contestată rămâne a fi vagă, fapt constatat și de Curtea Constituțională în Hotărârea sa nr. 6 din 16.04.2015 și adresa PCC-01/60a.

În speță, subliniem că lipsa unor prevederi privind necesitatea evaluării (estimării) în bani a bunurilor, serviciilor, privilegiilor sau avantajelor promise, oferite sau date de subiectul infracțiunii și de la care valoare (proporție) acestea constituie infracțiune, deschide un teren larg arbitrarului, existând riscul ca acțiunile persoanei care promite, oferă sau dă careva bunuri, servicii, privilegii sau avantaje, simbolic, oferite din politețe sau cu prilejul anumitor acțiuni de protocol, sau celor derizorii ori nesemnificative, **să cadă sub incidența normei penale**.

Or, din perspectiva principiului *ultima ratio* în materie de legiferare penală, nu este suficient să se constate că faptele incriminate aduc atingere valorii sociale ocrotite, **ci această atingere trebuie să prezinte un anumit grad de intensitate și gravitate, care să justifice sancțiunea penală** (HCC nr. 22 din 27 iunie 2017, § 81).

Deasemenea în Hotărârea nr. 21 din 22.06.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale art. 328 alin. (1) din Codul penal, § 84. Curtea menționează că **organele de drept nu se pot substitui legiuitorului în concretizarea laturii obiective a infracțiunii, realizând astfel competențe specifice puterii legiuitoare**. În Hotărârea nr. 21 din 22 iulie 2016, făcând referire la jurisprudența Curții Europene, Curtea a statuat că: „Atunci când un act este privit ca

infracțiune, **judcătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului**, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (§ 63).”

Iar în Hotărârea Curții Constituționale nr. 14 din 27 mai 2014, Curtea a statuat că **formulările generale și abstracte într-un caz concret pot afecta funcționalitatea legii penale, aplicarea ei coerentă și sistemică, ceea ce ar denatura principiul calității legii.**

Considerăm că este un drept fundamental al unei persoane de a cunoaște clar dacă, promisiunea, oferirea sau darea bunurilor, serviciilor, privilegiilor sau avantajelor, trebuie să fie evaluate (estimate) în bani și de la care valoare (proporție) acestea constituie infracțiune.

Formularea normei care solicităm să fie supusă verificării constituționalității nu asigură o protecție efectivă asupra eventualelor abuzuri ale procurorilor.

În limitele dezideratului constituțional, prevăzut de art. 1 alin. (3), art. 7, art. 15, art. 16, art. 20 alin. (1) și (2), art. 21, art. 23 alin. (2), 25, art. 26 alin. (1)-(4), art. 46 și art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, considerăm că textul art. 326 alin. (1¹) Cod de procedură penală nu corespunde criteriilor de calitate a normei de drept: *prezizibilitate, precizie și claritate* și, ca efect, este incompatibilă cu norma constituțională, deasemenea aceasta oferă *un tratament juridic disproporționat*.

Astfel, nu numai formularea unui act normativ sau norme trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, dar claritatea și previzibilitatea sunt elemente *sine qua non* ale constituționalității, care dă relevanță corelării cu alte acte normative sau prevederi legale și aptitudinii acesteia de a fi aplicată efectiv și eficient. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă – să prevadă elementele care disting particularitățile lor (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 17 din 19 mai 2016, pct. 61*).

De altfel, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, în jurisprudența sa, consacră legalitatea și calitatea normei la nivel de „*condiții esențiale sau elemente fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept*”. În Hotărârea nr. 21 din 22 iulie 2016, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, a reținut că *unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității*.

În raportul Comisiei de la Veneția privind preeminența dreptului (*adoptat la cea de-a 86-a sesiune plenară din 25-26 martie 2011*) s-a stabilit că *Parlamentul nu poate deroga de la drepturile fundamentale, adoptând texte ambigue de legi. Cetățenii trebuie să se bucure de o protecție juridică esențială în fața statului și instituțiilor sale* (pct. 47).

Deasemenea în Hotărârea nr. 13 din 15 mai 2015, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, a menționat că [...] *Deși art. 23 alin. (2) din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența*

sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi suficient de precise și previzibile (pct. 105). Orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor (pct. 108). Prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară (pct. 109).

În Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a Republicii Moldova statuează faptul că, pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile. Necesitatea examinării calității legii de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată și în jurisprudența CtEDO pe mai multe cauze (Busuioc v. Moldova, Guțu v. Moldova). Astfel, în cauza Guțu v. Moldova, §66 (Guțu v. Moldova nr.20289/02, 7 iunie 2007): “...expresia “prevăzută de lege” nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (a se vedea Half ord v. the United Kingdom, Reports 1997-III, p.1017, §49). ...Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, pentru a asigura persoanelor nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p.1800, §33)” (pct. 10).

În accepțiunea Curții Constituționale a Republicii Moldova, consacrată în Hotărârea nr. 55 din 14 octombrie 1999 și Hotărârea nr. 10 din 16 aprilie 2010, organele de drept, inclusiv Curtea Constituțională și instanțele judecătorești, în limitele competențelor ce le revin, sunt în drept să aplice, în procesul examinării unor cauze concrete, normele dreptului internațional în cazurile stabilite de legislație. În caz de neconcordanță dintre normele dreptului internațional și dispozițiile constituționale privind drepturile fundamentale ale omului, prioritate au prevederile internaționale. Mai mult decât atât, practica jurisdicțională este obligatorie pentru

Republica Moldova – ca stat care a aderat la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (*în continuare CEDO*).

Având în vedere rolul CEDO în sistemul juridic al Republicii Moldova, Plenul Curții Supreme de Justiție al Republicii Moldova a statuat că **sarcina primordială cu privire la aplicarea CEDO revine instanțelor naționale** [ș.a.] și *nu CtEDO*. Astfel, în cazul judecării cauzelor, instanțele de judecată urmează să verifice dacă legea sau actul care urează a fi aplicat și care reglementează drepturi și libertăți garantate de CEDO sunt compatibile cu prevederile acesteia, iar în caz de incompatibilitate instanța va aplica direct prevederile CEDO, menționând acest fapt în hotărârea sa.

Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni, în Avizul nr. 11 (2008) *privind calitatea hotărârilor judecătorești* fundamentează că *hotărârile judecătorești se bazează în primul rând pe legile adoptate de Parlament, care, ca surse ale dreptului, stabilesc nu numai drepturile de care dispun justițiabilii și acțiunile pedepsite de legea penală, ci definesc, de asemenea, cadrul procedural în care se iau hotărârile judecătorești. Calitatea hotărârilor judecătorești poate fi afectată de schimbările prea dese ale legislației, de o redactare prea puțin satisfăcătoare sau de un conținut neclar al legilor* (s.n.; pct. 11). *Legiuitorul trebuie să acționeze în așa fel, încât legislația să fie clară și simplă de folosit și să fie conformă cu CEDO. Pentru a facilita interpretarea, lucrările pregătitoare ale legilor trebuie să fie accesibile într-un limbaj inteligibil* (pct. 12).

În calitate de subiect al unei proceduri judiciare, prin care se decide asupra limitării unor drepturi fundamentale ale omului, persoana învinuită de comiterea unei infracțiuni trebuie să beneficieze de toate garanțiile dreptului la apărare.

V – Cerințele autorului sesizării

Pentru considerentele expuse, prin prezenta sesizare se solicită Curții Constituționale verificarea constituționalității textului:

„Promisiunea, oferirea sau darea unei persoane, personal sau prin mijlocitor, de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje enumerate la alin.(1), pentru aceasta sau pentru o altă persoană, când respectiva persoană are sau susține că are o influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, persoane publice străine, funcționar internațional, în scopul indicat la alin.(1)

se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate”

din conținutul articolului 326 aliniatul (1¹) Cod penal al Republicii Moldova, care pretindem că contravine art. 1 alin. (3), art. 7, art. 15, art. 16, art. 20 alin. (1) și (2), art. 21, art. 23 alin. (2), 25, art. 26 alin. (1)-(4), art. 46 și art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova

VI – Date suplimentare referitoare la obiectul sesizării

Aparent, anterior Curtea Constituțională nu a examinat constituționalitatea articolului 326 aliniatul (1¹) din Codul penal al Republicii Moldova.

În speță, fiind întrunite condițiile de admisibilitate a sesizării, în sensul definit de Curtea Constituțională în Hotărîrea nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, instanța de judecată este obligată de a sesiza Curtea Constituțională, dispunând suspendarea procesului până la pronunțarea Curții Constituționale pe marginea sesizării formulate.

VII – Lista documentelor

Conform practicii existente, la sesizarea privind excepția de neconstituționalitate urmează a fi anexate materialele cauzei penale și transmise Curții Constituționale.

VIII – Declarația și semnătura

Declarăm pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

15 mai 2018

Ciobanu Vadim

Ayocat Ciobanu-Nițuleac Vladislav

**Curtea de Apel Chişinău
Colegiul Penal**

de la: inculpatul Ciobanu Vadim

**reprezentat: avocat BAA „EUROLEX”
Ciobanu-Niţuleac Vladislav**

C E R E R E

privind ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate

În procedura Colegiului Penal al Curţii de Apel Chişinău, se află cauza penală de învinuirea lui Ciobanu Vadim Timofei născut la 30.08.1986, în comiterea infracţiunii prevăzute de art. 326 alin. (1¹) Cod penal, numărul cauzei penale în instanţă 1a-586/18, numărul electronic 02-1a-6742-20032018.

Conform materialelor cauzei penale la data de 01.09.2017 PCCOCS a pornit urmărirea penală pe cauza penală nr. 2017670285, pe faptul traficului de influenţă – manifestat prin **pretinderea, acceptarea sau primirea**, personal sau prin mijlocitor, **de bani**, pentru sine sau pentru o altă persoană, de către două sau mai multe persoane care susţin că au influenţă asupra unei persoane publice, persoane cu funcţie de demnitate publică, pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acţiuni în exercitarea funcţiei sale, indiferent dacă asemenea acţiuni au fost sau nu săvârşite, conform elementelor infracţiunii prevăzute de art. 326 alin. (2) lit. b) Cod penal.

În conformitate cu prevederile art. 281-282 Cod de procedură penală, prin ordonanţa de punere sub învinuire din data de **07.10.2017** pe cauza penală enunţată a fost pus sub învinuire Ciobanu Vadim Timofei, privind comiterea infracţiunii prevăzute la art. 326 alin. (2) lit. b) şi c) Cod penal – traficul de influenţă, caracterizat prin pretinderea şi primirea, prin mijlocitor, a banilor pentru sine, de către două sau mai multe persoane care susţin că au influenţă asupra unei persoane publice, persoane cu funcţie de demnitate publică, pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acţiuni în exercitarea funcţiei sale.

La data de **14.12.2017** procurorul invocând prevederile **art. 283 din Codul de procedură penală**, prin ordonanţa din aceeaşi dată, a modificat învinuirea înaintată lui Ciobanu Vadim, punându-l sub învinuire pentru comiterea infracţiunii prevăzute la art. 326 alin. (1¹) Cod penal, adică, traficul de influenţă, caracterizat prin: **oferirea şi darea** unei persoane, personal, a unor **privilegii şi avantaje**, când respectiva persoană susţine că are o influenţă asupra unei persoane publice, persoane cu funcţie de demnitate publică, în scopul primirii de bani şi privilegii.

Învinuirea din data de 14.12.2017 se regăseşte mot-a-mot şi în rechizitoriul cauzei penale din 27.12.2017, prin care a fost sesizată instanţa de judecată.

În procesul urmăririi penale şi examinării cauzei, partea apărării a constatat că, prevederile art. 283 alin. (1) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, afectează drepturile şi libertăţile constituţionale a persoanei atrase la răspundere penală, prevăzute în art. 1 alin. (3), art. 7, art. 15, art. 16 alin. (1), art. 20 alin. (1) şi (2), art. 21, art. 23 alin. (2), art. 26 alin. (1)-(4) şi art. 54 alin. (1) din Constituţia Republicii Moldova.

Conform doctrinei, schimbarea acuzării poate avea loc când din probele acumulate rezultă o altă calificare juridică a faptei atât în sensul agravării cât și în sensul atenuării, în raport cu acuzarea precedentă.

Astfel, schimbarea acuzării în legătură cu recalificarea faptei sau faptelor imputate se face în baza unei ordonanțe noi de punere sub învinuire emise de procuror din oficiu sau la propunerea ofițerului de urmărire penală care este înaintată conform regulilor prevăzute de articolul 282 Cod de procedură penală.

Iar, completarea acuzării se dispune printr-o ordonanță nouă emisă de procuror la propunerea ofițerului de urmărire penală când în rezultatul urmăririi penale se stabilește că învinuitul a mai săvârșit o nouă infracțiune sau alte infracțiuni identice, care nu i s-a înaintat acuzarea anterior.

În speță, procurorul a pornit urmărirea penală, *în rem*, numai pe faptul citez: **traficului de influență** – manifestat prin **pretinderea, acceptarea sau primirea**, personal sau prin mijlocitor, **de bani**, pentru sine sau pentru o altă persoană, de către două sau mai multe persoane care susțin că au influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite.

Totodată, de către procuror **nu a fost** pornită urmărirea penală, pe faptul **traficul de influență**, manifestat prin: **oferirea și darea** unei persoane, personal, a unor **privilegii și avantaje**, când respectiva persoană susține că are o influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, în scopul primirii de bani și privilegii, infracțiunea prevăzută la art. 326 alin. (1¹) Cod penal.

Procurorul, fără a porni și efectua urmărirea penală pe faptele prevăzute la art. 326 alin. (1¹) Cod penal, conform prevederilor Codului de procedură penală, invocând prevederile art. 283 Cod de procedură penală, la data de 14.12.2017 a înaintat o nouă învinuire lui Ciobanu Vadim, doar în baza art. art. 326 alin. (1¹) Cod penal.

În condițiile în care la art. 283 alin. (1) Cod de procedură penală, legiuitorul nu a specificat expres condițiile pentru schimbarea sau completarea acuzării și doar a folosit termenul general „*în conformitate cu prevederile articolelor respective din prezentul cod*”, afectează direct principiul contradictorialității în procesul penal, or permite unei părți în procesul penal să beneficieze de careva avantaje.

Existența la art. 283 alin. (1) Cod de procedură penală a sintagmei „*în conformitate cu prevederile articolelor respective din prezentul cod*” suspectată de neconstituționalitate, permite părții acuzării în procesul penal să abuzeze prin înaintarea unei noi învinuiri, fără a respecta prevederile art.art. 28 alin. (1), 262 alin. (1) și (3), 265 alin. (3), 274 alin. (2) și 279 alin. (1) Cod de procedură penală.

În atare situație persoanei puse sub învinuire în așa mod, considerăm că i se încalcă drepturile prevăzute la art. 1 alin. (3), art. 7, art. 15, art. 16 alin. (1), art. 20 alin. (1) și (2), art. 21, art. 23 alin. (2), art. 26 alin. (1)-(4) și art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, din care considerente apărarea a formulat o sesizare privind excepția de neconstituționalitate a art. 283 alin. (1) Cod de procedură penală.

Conform Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către **oricare dintre părți** sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu, iar

judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Aceeași Hotărâre prevede că, sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza.

Potrivit art. 7 alin. (3) CPP, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.

Reieșind din cele expuse mai sus, conducându-ne de prevederile art. 135 din Constituția Republicii Moldova,-

SOLICIT:

1. Admiterea cererii.
2. A ridica excepția de neconstituționalitate, pentru exercitarea controlului constituționalității prevederilor articolului 283 aliniatul (1) Cod de procedură penală al Republicii Moldova prin prisma articolelor art. 1 alin. (3), art. 7, art. 15, art. 16 alin. (1), art. 20 alin. (1) și (2), art. 21, art. 23 alin. (2), art. 26 alin. (1)-(4) și art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova.
3. A remite după competență sesizarea depusă de către Ciobanu Vadim și avocatul Ciobanu-Nițuleac Vladislav, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza penală numărul 1a-586/18, numărul electronic 02-1a-6742-20032018, de învinuirea lui Ciobanu Vadim în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1¹) Cod penal.
4. A suspenda examinarea cauzei penale până la adoptarea Hotărârii de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova.

Anexe:

1. Sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 15 file.

24 aprilie 2018

Ciobanu Vadim

Avocat Ciobanu-Nițuleac Vladislav

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28, mun. Chișinău
MD – 2004, Republica Moldova

S E S I Z A R E

privind excepția de neconstituționalitate

(prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. g) din Constituție)

I – Autorii sesizării

1. Ciobanu Vadim, adresa: mun. Chișinău, str. București nr. 60, of. 45, tel. +37369405963, e-mail: ciobanu_vadim@yahoo.com.

2. Ciobanu-Nițuleac Vladislav, avocat în Biroul asociat de avocați „EUROLEX”, cu sediul în mun. Chișinău, str. București nr. 60, of. 45, tel. +37369104842, fax. +37322229954, e-mail: ciobanuvlad@yandex.ru.

II – Obiectul sesizării

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare: verificarea constituționalității prevederilor art. 283 alin. (1) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova.

Considerăm că prevederile art. 283 alin. (1) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, contravin art. 1 alin. (3), art. 7, art. 15, art. 16 alin. (1), art. 20 alin. (1) și (2), art. 21, art. 23 alin. (2), art. 26 alin. (1)-(4) și art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova.

Articolul 283 alin. (1) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova stabilește schimbarea și completarea acuzării în cursul urmăririi penale, având următoarea redacție:

„Articolul 283. Schimbarea și completarea acuzării

(1) Dacă, în cursul urmăririi penale, apar temeuri pentru schimbarea sau completarea acuzării înaintate învinuitului, procurorul este obligat să înainteze învinuitului o nouă acuzare sau să o completeze pe cea anterioară în conformitate cu prevederile articolelor respective din prezentul cod”.

Din conținutul normei citate se denotă lipsa unei clarități, aceasta fiind lipsită de accesibilitate și previzibilitate. Or, lipsa concretizării termenelor „în conformitate cu prevederile articolelor respective din prezentul cod” permite o interpretare extensivă a acesteia.

III – Circumstanțele cauzei examinate de către instanța de judecată

3.1. La data de 01.09.2017 Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale a pornit urmărirea penală pe cauza penală nr. 2017670285, pe faptul traficului de influență – manifestat prin **pretinderea, acceptarea sau primirea**, personal sau prin mijlocitor, **de bani**, pentru sine sau pentru o altă persoană, de către două sau mai multe persoane care susțin că au influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică,

pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite, conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2) lit. b) Cod penal.

3.2. În conformitate cu prevederile art. 281-282 Cod de procedură penală, prin ordonanța de punere sub învinuire din data de **07.10.2017** pe cauza penală enunțată a fost pus sub învinuire Ciobanu Vadim Timofei, privind comiterea infracțiunii prevăzute la art. 326 alin. (2) lit. b) și c) Cod penal – traficul de influență, caracterizat prin pretinderea și primirea, prin mijlocitor, a banilor pentru sine, de către două sau mai multe persoane care susțin că au influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale.

3.3. La data de **14.12.2017** procurorul invocând prevederile **art. 283 din Codul de procedură penală**, prin ordonanța din aceeași dată, a modificat învinuirea înaintată lui Ciobanu Vadim, punându-l sub învinuire pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 326 alin. (1¹) Cod penal, adică, traficul de influență, caracterizat prin: **oferirea și darea** unei persoane, personal, a unor **privilegii și avantaje**, când respectiva persoană susține că are o influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, în scopul primirii de bani și privilegii.

3.4. Învinuirea din data de 14.12.2017 se regăsește mot-a-mot și în rechizitoriul cauzei penale din 27.12.2017, prin care a fost sesizată instanța de judecată.

La moment cauza penală se află spre examinare la Curtea de Apel Chișinău, numărul cauzei penale în instanță 1a-586/18, numărul electronic 02-1a-6742-20032018.

3.5. În procesul urmăririi penale și examinării cauzei, partea apărării a constatat că, prevederile art. 283 alin. (1) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, afectează drepturile și libertățile constituționale a persoanei atrase la răspundere penală, prevăzute în art. 1 alin. (3), art. 7, art. 15, art. 16 alin. (1), art. 20 alin. (1) și (2), art. 21, art. 23 alin. (2), art. 26 alin. (1)-(4) și art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova.

3.6. Conform doctrinei, schimbarea acușării poate avea loc când din probele acumulate rezultă o altă calificare juridică a faptei atât în sensul agravării cât și în sensul atenuării, în raport cu acușarea precedentă.

Astfel, schimbarea acușării în legătură cu recalificarea faptei sau faptelor imputate se face în baza unei ordonanțe noi de punere sub învinuire emise de procuror din oficiu sau la propunerea ofițerului de urmărire penală care este înaintată conform regulilor prevăzute de articolul 282 Cod de procedură penală.

Iar, completarea acușării se dispune printr-o ordonanță nouă emisă de procuror la propunerea ofițerului de urmărire penală când în rezultatul urmăririi penale se stabilește că învinuitul a mai săvârșit o nouă infracțiune sau alte infracțiuni identice, care nu i s-a înaintat acușarea anterior.

3.7. În speță, procurorul a pornit urmărirea penală, *în rem*, numai pe faptul citez: **traficului de influență** – manifestat prin **pretinderea, acceptarea sau primirea**, personal sau prin mijlocitor, **de bani**, pentru sine sau pentru o altă persoană, de către două sau mai multe persoane care susțin că au influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite.

Totodată, de către procuror **nu a fost** pornită urmărirea penală, pe faptul **traficul de influență**, manifestat prin: **oferirea și darea** unei persoane, personal, a unor **privilegii și avantaje**, când respectiva persoană susține că are o influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, în scopul primirii de bani și privilegii, infracțiunea prevăzută la art. 326 alin. (1¹) Cod penal.

3.8. Reieșind din prevederile Codului de procedură penală, capitolul II (sesizarea organului de urmărire penală) și IV (pornirea urmăririi penale) rezultă că procurorul și organul de urmărire penală au obligația, în limitele competenței lor, să înceapă urmărirea penală ori de câte ori se depistează o infracțiune ori a constată o bănuială rezonabilă cu privire la o infracțiune comisă.

Cele menționate, rezultă din prevederile art. 262 alin. (1) și (3) CPP care stipulează că, organul de urmărire penală poate fi sesizat despre săvârșirea sau pregătirea pentru săvârșirea unei infracțiuni prevăzute de Codul penal prin: plângere, denunț, autodenunț, *depistarea nemijlocit de către organul de urmărire penală sau procuror a bănuielii rezonabile cu privire la săvârșirea unei infracțiuni*.

Aceleași prevederi sunt stipulate și la art. 265 alin. (3) CPP, potrivit căroră, *dacă a depistat o infracțiune ori a constatat o bănuială rezonabilă cu privire la o infracțiune comisă, ofițerul de urmărire penală, colaboratorul organelor de constatare menționate la art.273 alin.(1) lit.a)–c) sau procurorul întocmește un proces-verbal în care consemnează cele constatate și concomitent dispune înregistrarea imediată a autosesizării pentru a începe urmărirea penală*.

În cazul depistării infracțiunii nemijlocit de către lucrătorul organului de urmărire penală sau procuror, acesta întocmește un proces-verbal în care consemnează cele constatate privitor la infracțiunea depistată și dispune înregistrarea infracțiunii, iar apoi potrivit art. 274 alin. (2) CPP, *prin ordonanță dispune începerea urmăririi penale*.

Necesitatea începerii urmăririi penale în fiecare caz separat rezultă și din principiul oficialității procesului penal, prevăzut de art. 28 CPP, din care rezultă că, *procurorul* și organul de urmărire penală în cazul în care sunt sesizate în modul prevăzut de lege, sau în cazul autosesizării că sa săvârșit o infracțiune sunt obligate să pornească urmărirea penală și să efectueze acțiuni necesare în vederea constatării faptei și a persoanei vinovate.

Deasemenea art. 16 lit. b) din Legea nr. 216-XV din 29.05.2003, cu privire la Sistemul informațional integral automatizat de evidență a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni, prevede că, *infracțiunile se iau la*

evidență ca două și mai multe și se completează câteva fișe în cazurile în care, o persoană (un grup de persoane), în diferite perioade de timp, a săvârșit două sau mai multe infracțiuni care nu au fost înregistrate anterior.

Prevederi similare conține și pct. 22 al Anexei Nr. 1 la Ordinul interdepartamental al Procurorului General, Ministrului afacerilor interne, Directorului general al Serviciului Vamal, Directorului Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției nr. 121/254/286-O/95 din 18.07.2008, potrivit căruia, *în cazul când în procesul urmăririi penale se stabilesc indicii unei noi infracțiuni săvârșite, ofițerul de urmărire penală întocmește un raport, în care expune circumstanțele depistate și imediat după înregistrarea infracțiunii în Registrul de evidență a sesizărilor cu privire la infracțiuni dispune începerea urmăririi penale.*

Aceleași prevederi le conține și pct. 17 al Anexei Nr. 2 la Ordinul sus menționat, potrivit căruia, *dacă la etapa urmăririi penale se stabilește comiterea a unor infracțiuni noi comise de către bănuț (învinuit), în cadrul cauzei penale pornite anterior, pentru fiecare caz de descoperire a unei noi infracțiuni, se pornește o cauză penală, căreia i se atribuie un număr de înregistrare nou și după aceasta cauzele penale se conexează într-o singură procedură, iar cauzei penale noi i se atribuie numărul cauzei penale pornite anterior.*

Pornirea (începerea) urmăririi penale constituie un fapt juridic important ce marchează declanșarea unui proces penal și care presupune că organele competente de stat au cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni și se întreprind toate acțiunile prevăzute de lege în scopul constatării acestei fapte prejudiciabile.

Începerea urmăririi penale este unul din temeiurile juridice care justifică efectuarea acțiunilor procesuale penale și aplicarea măsurilor procesuale ce limitează drepturile și libertățile persoanei.

Totodată Codul de procedură penală și practica judiciară evidențiază mai multe condiții pentru a pune persoana sub învinuire, iar una din aceste condiții se referă la pornirea corectă a urmăririi penale. Astfel învinuirea trebuie înaintată doar în privința faptelor, evenimentelor identice, din punct de vedere al conținutului său, cu cele în privința cărora a fost pornită urmărirea penală.

3.9. Procurorul, fără a porni și efectua urmărirea penală pe faptele prevăzute la art. 326 alin. (1¹) Cod penal, conform prevederilor Codului de procedură penală, invocând prevederile art. 283 Cod de procedură penală, la data de 14.12.2017 a înaintat o nouă învinuire lui Ciobanu Vadim, doar în baza art. art. 326 alin. (1¹) Cod penal.

3.10. În condițiile în care la art. 283 alin. (1) Cod de procedură penală, legiuitorul nu a specificat expres condițiile pentru schimbarea sau completarea acuzării și doar a folosit termenul general „în conformitate cu prevederile articolelor respective din prezentul cod”, afectează direct principiul contradictorialității în procesul penal, or permite unei părți în procesul penal să beneficieze de careva avantaje.

Existența la art. 283 alin. (1) Cod de procedură penală a sintagmei „în conformitate cu prevederile articolelor respective din prezentul cod” suspectată de neconstituționalitate, permite părții acuzării în procesul penal să abuzeze prin înaintarea unei noi învinuiri, fără a respecta prevederile art.art. 28 alin. (1), 262 alin. (1) și (3), 265 alin. (3), 274 alin. (2) și 279 alin. (1) Cod de procedură penală.

În atare situație persoanei puse sub învinuire în așa mod, considerăm că i se încalcă drepturile prevăzute la art. 1 alin. (3), art. 7, art. 15, art. 16 alin. (1), art. 20 alin. (1) și (2), art. 21, art. 23 alin. (2), art. 26 alin. (1)-(4) și art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, din care considerente formulăm prezenta sesizare privind excepția de neconstituționalitate.

IV – Expunerea pretinsei sau a pretinselor încălcări ale Constituției, precum și a argumentelor în sprijinul acestor afirmații

Articolul 1 aliniatul (3) din Constituție, denumit „Statul Republica Moldova”, stabilește:

„(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.”

Articolul 7 din Constituție, intitulat „Constituția, Legea Supremă”, stipulează:

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică”

Articolul 15 din Constituție, denumit „Universalitatea”, prevede că:

„Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea”

Articolul 16 aliniatul (1) din Constituție, intitulat „Egalitatea”, stipulează:

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului”

Articolul 20 din Constituție, denumit „Accesul liber la justiție”, prevede că:

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 21 aliniatul din Constituție, intitulat „Prezumția nevinovăției”, stipulează:

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 23 aliniatul (2) din Constituție, intitulat „Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle”, consfințește:

„(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 din Constituție, intitulat „Dreptul la apărare”, stipulează:

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 54 aliniatul (1) din Constituție, intitulat „Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți”, consfințește:

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.”

Articolul 1 alin. (2) din Codul de procedură penală, intitulat „Noțiunea și scopul procesului penal”, prevede:

„Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvîrșite, astfel ca orice persoană care a săvîrșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.”

Articolul 7 alin. (1) din Codul de procedură penală, intitulat „Legalitatea procesului penal”, stipulează:

„(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.”

Articolul 28 alin. (1) din Codul de procedură penală, intitulat „Oficialitatea procesului penal”, prevede:

„(1) Procurorul și organul de urmărire penală au obligația, în limitele competenței lor, de a porni urmărirea penală în cazul în care sunt sesizate, în modul prevăzut de prezentul cod, că s-a săvârșit o infracțiune și de a efectua acțiunile necesare în vederea constatării faptei penale și a persoanei vinovate.”

Articolul 262 alin. (1) și (3) din Codul de procedură penală, intitulat „Sesizarea organului de urmărire penală”, stipulează:

„(1) Organul de urmărire penală poate fi sesizat despre săvârșirea sau pregătirea pentru săvârșirea unei infracțiuni prevăzute de Codul penal prin:

- 1) plângere;
- 2) denunț;
- 3) autodenunț;

4) depistarea nemijlocit de către organul de urmărire penală sau procuror a bănuielii rezonabile cu privire la săvârșirea unei infracțiuni.

(3) În cazul depistării infracțiunii nemijlocit de către lucrătorul organului de urmărire penală, acesta întocmește un raport în care expune circumstanțele depistate și dispune înregistrarea infracțiunii.”

Articolul 265 alin. (3) din Codul de procedură penală, intitulat „Obligativitatea primirii și examinării plângerilor sau denunțurilor referitoare la infracțiuni”, prevede:

„(3) Dacă a depistat o infracțiune ori a constatat o bănuială rezonabilă cu privire la o infracțiune comisă, ofițerul de urmărire penală, colaboratorul organelor de constatare menționate la art. 273 alin. (1) lit. a)–c) sau procurorul întocmește un proces-verbal în care consemnează cele constatate și concomitent dispune înregistrarea imediată a autosesizării pentru a începe urmărirea penală.”

Articolul 274 alin. (2) din Codul de procedură penală, intitulat „Începerea urmăririi penale”, stipulează:

„(2) În cazul în care organul de urmărire penală sau procurorul se autosesizează în privința începerii urmăririi penale, el întocmește un proces-verbal în care consemnează cele constatate privitor la infracțiunea depistată, apoi, prin ordonanță, dispune începerea urmăririi penale.”

Articolul 279 alin. (1) din Codul de procedură penală, intitulat „Efectuarea acțiunilor de urmărire penală”, prevede:

„(1) Acțiunile procesuale se efectuează în strictă conformitate cu prevederile prezentului cod și numai după înregistrarea sesizării cu privire la infracțiune. Acțiunile de urmărire penală pentru efectuarea cărora este necesară autorizarea judecătorului de instrucție, precum și măsurile procesuale de constrângere sînt pasibile de realizare doar după pornirea urmăririi penale, dacă legea nu prevede altfel.”

În Hotărârea nr. 21 din 22.06.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale art. 328 alin. (1) din Codul penal, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat:

„50. Curtea menționează că **principiul constituțional al preeminenței dreptului și al legalității constituie valori fundamentale ale statului de drept.**

51. În Hotărârea nr. 21 din 22 iulie 2016, Curtea a statuat că:

„52. [...] **preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept inclusiv prin normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport cu alte categorii de norme, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență.**”

52. De asemenea, în Hotărârea nr. 25 din 13 octombrie 2015, Curtea a statuat că:

„33. [...] **preeminența dreptului generează, în materie penală, principiul legalității delictelor și pedepselor și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special prin analogie.**”

53. Curtea reține că **garanțiile constituționale prevăzute de art. 22 din Constituție, de rând cu prevederile art. 7 din Convenția Europeană, consacră principiul legalității incriminării și pedepsei penale.**

54. Astfel, pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care anterior nu constituiau infracțiuni (*nulla poena sine lege*), **principiul legalității incriminării prevede și cerința conform căreia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului prin analogie** (*nullum crimen sine lege*).

55. În cauza *Dragotoniș și Militaru-Pidhorni v. România* (hotărâre din 24 mai 2007) Curtea Europeană a statuat:

„Ca o consecință a principiului legalității condamnărilor, **dispozițiile de drept penal sunt supuse principiului de strictă interpretare.**”

În Hotărârea nr. 5 din 17.03.2009 pentru controlul constituționalității prevederilor alin. (1) art. 326 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat:

6. [...] **Curtea subliniază că principiul legalității este axul în jurul căruia gravitează toate acțiunile procesuale. Conform acestui principiu, atât organele de urmărire penală, cât și instanța de judecată trebuie să desfășoare orice acțiune procesuală în strictă conformitate cu prevederile CPP. O interpretare similară rezultă din alin. (4) art. 2 CPP și din constatările anterioare ale Curții Constituționale.**

Raportarea prevederilor constituționale citate mai sus, așa cum acestea au fost interpretate prin jurisprudența Curții Constituționale, la prevederile articolului 283 alin. (1) din Codul de procedură penală la general, precum și la modul în care acestea

sunt puse în aplicare de organele represive ale statului, în special, denotă lipsa unei clarități a respectivei norme, aceasta fiind lipsită de accesibilitate și previzibilitate.

Or, lipsa concretizării condiției dacă la completarea acușării când în rezultatul urmării penale se stabilește că învinuitul a mai săvârșit o nouă infracțiune sau alte infracțiuni, care nu i s-au înaintat acușarea anterior, este necesară sau nu pornirea urmării penale pentru această faptă, permite o interpretare extensivă și/sau arbitrară a acesteia.

Astfel, cum a fost menționat mai sus, din norma art. 283 alin. (1) Cod de procedură penală, nu este clară prevederea „în conformitate cu prevederile articolelor respective din prezentul cod” și anume care prevederi, **cele care țin de pornirea corectă a urmării penale și efectuarea acesteia pentru noua infracțiune sau cele care țin de punerea sub învinuire și înaintarea acușării.**

Examinând prevederile art. 283 alin. (1) Cod de procedură penală, stabilim că acesta prevede temeiurile când urmează să fie schimbată sau completată acușarea înaintată învinuitului, dar nu definește clar **condițiile** ce necesită a fi respectate în cadrul procesului penal, pentru schimbarea sau completarea acușării înaintată învinuitului.

Or, Codul de procedură penală trebuie să definească clar **condițiile** ce necesită a fi respectate în cadrul procesului penal, pentru schimbarea sau completarea acușării înaintată învinuitului, când se incriminează săvârșirea unei noi infracțiuni (fapte).

Neclaritatea normei procesual penale se poate deduce și din faptul că Curtea Supremă de Justiție a Republicii Moldova, în conținutul

- pct. 8 și pct. 8.1 din Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, din 27.07.2010, dosar nr. 1ra-817/10;
- pct. 6 alin. 14-17 din Decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, din 27.07.2010, dosar nr. 1ra-512/2008;
- Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova din 12.12.2006, dosar nr. 1ra-1046/2006.

a decis legală încetarea urmării penale în privința inculpaților, din considerentul că procurorul la etapa urmării penale schimbând/completând acușarea, conducându-se de prevederile art. 283 alin. (1) Cod de procedură penală, a pus sub acușare greșit unele fapte infracționale, din motiv că în privința acestor fapte nu a fost pornită urmărirea penală, iar prevederile art. 283 alin. (1) din Codul de procedură penală la acest capitol nu sunt clare.

Schimbarea sau completarea acușării prevăzută la art. 283 alin. (1) din Codul de procedură penală, este aplicabilă la etapa urmării penale, dar la etapa judecării cauzei sunt aplicabile prevederile art. 326 alin. (2) Cod procedură penală.

Art. 326 alin. (2) Cod de procedură penală prevede că, *dacă, în cadrul judecării cauzei, se constată că **inculpatul a săvârșit o altă infracțiune** sau [...], instanța, la cererea procurorului, amână examinarea cauzei pe un termen de până la o lună și o*

restituie procurorului pentru efectuarea urmăririi penale privind această infracțiune sau [...].

Astfel, la art. 326 alin. (2) Cod de procedură penală sunt clare condițiile ce necesită a fi respectate în cadrul judecării cauzei, când se constată că inculpatul a săvârșit o altă infracțiune și anume că în privința acestei infracțiuni urmează să fie efectuată urmărirea penală, iar reieșind din dispozițiile art. 279 alin. (1) Cod de procedură penală (Efectuarea acțiunilor de urmărire penală), este clar că pentru noua infracțiune urmează a fi pornită urmărirea penală.

Continuând logica juridică a art. 326 alin. (2) Cod de procedură penală, considerăm imperios necesar de a fi stabilit în termeni clari și la art. 283 alin. (1) Cod de procedură penală care sunt condițiile ce necesită a fi respectate în cadrul urmăririi penale, când se constată că inculpatul a săvârșit o altă infracțiune și anume că în privința acestei infracțiuni urmează să fie pornită și efectuată urmărirea penală sau nu.

Considerăm că este un drept fundamental al unei persoane de a cunoaște clar în ce condiții legale poate fi schimbată sau completată o acuzare în materie penală.

Formularea normei care solicităm să fie supusă verificării constituționalității nu asigură o protecție efectivă asupra eventualelor abuzuri ale procurorilor.

În limitele dezideratului constituțional, prevăzut de art. 15, art. 16, art. 20 alin. (1), art. 21, art. 23 alin. (2) și art. 54 alin. (1) al Constituției Republicii Moldova, considerăm că textul art. 283 alin. (1) Cod de procedură penală nu corespunde criteriilor de calitate a normei de drept: *prezizibilitate, precizie și claritate* și, ca efect, este incompatibilă cu norma constituțională.

Astfel, nu numai formularea unui act normativ sau norme trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, dar claritatea și previzibilitatea sunt elemente *sine qua non* ale constituționalității, care dă relevanță corelării cu alte acte normative sau prevederi legale și aptitudinii acesteia de a fi aplicată efectiv și eficient. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă – să prevadă elementele care disting particularitățile lor (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 17 din 19 mai 2016, pct. 61*).

De altfel, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, în jurisprudența sa, consacră legalitatea și calitatea normei la nivel de „*condiții esențiale sau elemente fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept*”. În Hotărârea nr. 21 din 22 iulie 2016, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, *a reținut că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității*.

În raportul Comisiei de la Veneția privind preeminența dreptului (*adoptat la cea de-a 86-a sesiune plenară din 25-26 martie 2011*) s-a stabilit că *Parlamentul nu poate deroga de la drepturile fundamentale, adoptând texte ambigue de legi. Cetățenii trebuie să se bucure de o protecție juridică esențială în fața statului și instituțiilor sale* (pct. 47).

Deasemenea în Hotărârea nr. 13 din 15 mai 2015, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, a menționat că [...] *Deși art. 23 alin. (2) din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi suficient de precise și previzibile (pct. 105). Orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor (pct. 108). Prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară (pct. 109).*

În Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a Republicii Moldova statuează faptul că, *pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile. Necesitatea examinării calității legii de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată și în jurisprudența CtEDO pe mai multe cauze (Busuioc v. Moldova, Guțu v. Moldova). Astfel, în cauza Guțu v. Moldova, §66 (Guțu v. Moldova nr.20289/02, 7 iunie 2007): “...expresia “prevăzută de lege” nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (a se vedea Half ord v. the United Kingdom, Reports 1997-III, p.1017, §49). ...Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, pentru a asigura persoanelor nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p.1800, §33)” (pct. 10).*

Ori, norma care solicităm să fie supusă verificării constituționalității, contrar prevederilor sus citate, folosește expresia generală „**în conformitate cu prevederile articolelor respective din prezentul cod**”.

În accepțiunea Curții Constituționale a Republicii Moldova, consacrată în Hotărârea nr. 55 din 14 octombrie 1999 și Hotărârea nr. 10 din 16 aprilie 2010,

organele de drept, inclusiv Curtea Constituțională și instanțele judecătorești, în limitele competențelor ce le revin, sunt în drept să aplice, în procesul examinării unor cauze concrete, normele dreptului internațional în cazurile stabilite de legislație. În caz de neconcordanță dintre normele dreptului internațional și dispozițiile constituționale privind drepturile fundamentale ale omului, prioritate au prevederile internaționale. Mai mult decât atât, practica jurisdicțională este obligatorie pentru Republica Moldova – ca stat care a aderat la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (*în continuare CEDO*).

Având în vedere rolul CEDO în sistemul juridic al Republicii Moldova, Plenul Curții Supreme de Justiție al Republicii Moldova a statuat că **sarcina primordială cu privire la aplicarea CEDO revine instanțelor naționale** [ș.a.] și *nu CtEDO*. Astfel, în cazul judecării cauzelor, instanțele de judecată urmează să verifice dacă legea sau actul care urează a fi aplicat și care reglementează drepturi și libertăți garantate de CEDO sunt compatibile cu prevederile acesteia, iar în caz de incompatibilitate instanța va aplica direct prevederile CEDO, menționând acest fapt în hotărârea sa.

Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni, în Avizul nr. 11 (2008) *privind calitatea hotărârilor judecătorești* fundamentează că *hotărârile judecătorești se bazează în primul rând pe legile adoptate de Parlament, care, ca surse ale dreptului, stabilesc nu numai drepturile de care dispun justițiabilii și acțiunile pedepsite de legea penală, ci definesc, de asemenea, cadrul procedural în care se iau hotărârile judecătorești. Calitatea hotărârilor judecătorești poate fi afectată de schimbările prea dese ale legislației, de o redactare prea puțin satisfăcătoare sau de un conținut neclar al legilor* (s.n.; pct. 11). *Legiuitorul trebuie să acționeze în așa fel, încât legislația să fie clară și simplă de folosit și să fie conformă cu CEDO. Pentru a facilita interpretarea, lucrările pregătitoare ale legilor trebuie să fie accesibile într-un limbaj inteligibil* (pct. 12).

În calitate de subiect al unei proceduri judiciare, prin care se decide asupra limitării unor drepturi fundamentale ale omului, persoana învinuită de comiterea unei infracțiuni trebuie să beneficieze de toate garanțiile dreptului la apărare.

În baza Hotărârii nr. 21 din 22.07.2016 privind excepția de neconstituționalitate a art. 125 lit. b) din Codul penal, a articolelor 7 alin. (7), 39 pct. 5, 313 alin. (6) din Codul de procedură penală și a unor prevederi din articolele 2 lit. d) și 16 lit. c) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție s-a hotărât: admiterea **parțială** a excepției de neconstituționalitate și a *recunoscut constituțional articolul 125 litera b) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, în măsura în care, în redacția actuală, nu este interpretat ca incriminând fapta desfășurării activității de întreprinzător fără licență*.

Curtea Constituțională, în Hotărârea nr. 40 din 21.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a art. 232 alin. (2) și a unor prevederi din alin. (4) al art. 308 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova (sesizarea nr. 168g/2017) în mod similar, a recunoscut constituțional constituțional articolul 232 aliniatul (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova numai **parțial** [ș.a.] utilizând expresia *în*

măsura în care [ș.a.] modul de calculare a termenelor pentru actele efectuate de procuror nu se aplică în raport cu demersurile pentru care legea stabilește termene imperative pentru a fi depuse în instanța de judecată.

Deasemenea Curtea Constituțională, în Hotărârea nr. 33 din 07.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 327 alin. (1) și 361 alin. (2) lit. d) din Codul penal, în mod similar, a admis **parțial** excepția de neconstituționalitate și a *recunoscut constituțional* textul „a situației de serviciu” din alineatul (1) al articolului 327 din Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002, *în măsura în care* se referă la atribuțiile de serviciu acordate prin lege.

Deci, Curtea Constituțională practică constatarea constituționalității unei norme pentru anumite cazuri, adică parțial.

V – Cerințele autorului sesizării

Pentru considerentele expuse, prin prezenta sesizare se solicită Curții Constituționale de a declara neconstituțional:

- articolul 283 aliniatul (1) din Codul de procedură penală,

în măsura în care, modul de schimbare sau completare a acuzării înaintate învinuitului în cursul urmăririi penale, se aplică pentru săvârșirea unei infracțiuni (fapte), pentru care urmărirea penală nu a fost pornită și efectuată conform prevederilor art. 274 și art. 279 Cod de procedură penală,

care pretindem că contravine art. 1 alin. (3), art. 7, art. 15, art. 16 alin. (1), art. 20 alin. (1) și (2), art. 21, art. 23 alin. (2), art. 26 alin. (1)-(4) și art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova.

VI – Date suplimentare referitoare la obiectul sesizării

Aparent, anterior Curtea Constituțională nu a examinat constituționalitatea articolului 283 aliniatul (1) din Codul de procedură penală.

În speță, fiind întrunite condițiile de admisibilitate a sesizării, în sensul definit de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, instanța de judecată este obligată de a sesiza Curtea Constituțională, dispunând suspendarea procesului până la pronunțarea Curții Constituționale pe marginea sesizării formulate.

VII – Lista documentelor

Conform practicii existente, la sesizarea privind excepția de neconstituționalitate urmează a fi anexate materialele cauzei penale și transmise Curții Constituționale.

VIII – Declarația și semnătura

Declarăm pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

24 aprilie 2018

Ciobanu Vadim

Avocat Ciobanu Nițuleac Vladislav

Dosarul nr.1a-586/18

ÎNCHEIERE

15 mai 2018

mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău, în componenţa:

Preşedintele şedinţei de judecată, judecător ULIANOVSKI Xenofon
judecători TELEUCĂ Stelian

Grefier

VRABII Silvia

URSU Renata

Cu participarea:

Procurorului

TĂUT Dorina

Apărătorilor

CIOBANU-Niţuleac Vladislav

CARAGIA Elisaveta

Inculpatului

CIOBANU Vadim

Judecând în şedinţă deschisă în ordine de apel, cererile apărătorului CIOBANU-Niţuleac Vladislav în interesele inculpatului CIOBANU Vadim Timofei privind excepţia de neconstituţionalitate al art.326 alin.(1¹) Codul penal şi art.283 alin.(1) Cod Procedură Penală, în cauza penală de acuzare a lui

ISAC Igor Nicolae, născut la 17.07.1983, originar din r-ul. Căuşeni, s. Ucraina, cu domiciliul înregistrat în r-ul. Călăraşi, s. Temeleuţi, de facto domiciliază în mun. Chişinău, s. Coloniţa, str. Tohatin 28, ap. 10, moldovean de naţionalitate, cetăţean al RM, căsătorit, 2 copii minori la întreţinere, studii superioare juridice, nesupus militar, avocat, grade de invaliditate nu sunt stabilite, titluri speciale, grade de calificare şi distincţii de stat nu sunt, limba de stat o cunoaşte, anterior nejudicat

de săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. art. 326 alin. (1) Cod Penal,
şi

CIOBANU Vadim Timofei, născut la 30.08.1986, originar din r-ul. Leova, s. Tomai, cu domiciliul înregistrat r-ul. Leova, s. Tomai, domiciliat de facto în mun. Chişinău, str. Pietrarilor 10/3, ap. 18, moldovean de naţionalitate, cetăţean al RM, căsătorit, 1 copil minor la întreţinere, studii superioare juridice, supus militar, avocat stagiar la cabinetul de avocatură „Isac Igor”, grade de invaliditate nu sunt stabilite, la evidenţa medicului narcolog, psihiatru nu se află titluri speciale, grade de calificare şi distincţii de stat nu sunt limba de stat o cunoaşte, anterior nejudicat

de săvîșirea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin.(1¹) din Codul Penal, la apelul apărătorului CIOBANU-Nițuleac Vladislav în interesele inculpatului CIOBANU Vadim Timofei, declarat împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 23 februarie 2018, -

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 23 februarie 2018, Isac Ișor Nicolae, a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1) CP și cu referire la prevederile art. 88 alin. (5) CP, i s-a aplicat în baza acestei norme o pedeapsă principală sub formă de amendă în quantum de 1600 u.c., ceea ce potrivit prevederilor art. 64 alin. (2) CP, constituie suma de 80000 (optzeci mii) lei în contul statului.

Măsura preventivă - arestul la domiciliu aplicată în privința inculpatului Isac Ișor Nicolae, a.n. 17.07.1983 prin încheierea și mandatul nr. 1-22/18 din 23 ianuarie 2018 s-a revocat imediat cu eliberarea lui de sub arest începînd cu data emiterii prezentei sentințe.

Ciobanu Vadim Timofei, a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1¹) CP și cu referire la prevederile art. 88 alin. (5) CP, i s-a aplicat în baza acestei norme o pedeapsă principală sub formă de amendă în quantum de 1500 u.c., ceea ce potrivit prevederilor art. 64 alin. (2) CP, constituie suma de 75000 (șaptezeci și cinci mii) lei în contul statului.

Măsura preventivă - arestul la domiciliu aplicată în privința condamnatului Ciobanu Vadim Timofei, prin încheierea și mandatul nr. 1 -22/18 din 23 ianuarie 2018, s-a revocat imediat cu eliberarea condamnatului de sub arest începînd cu data emiterii prezentei sentințe.

Mijloacele materiale de probă; - un dispozitiv de stocare a datelor de tip DVD-R de model „ACME” cu capacitate de 4,7 GB (înregistrare video a comunicării dintre învinuitul Isac Igor cu David Vera și David Victoria), de păstrat la materialele cauzei; - un dispozitiv de stocare a datelor de tip DVD-R de model „ACME” cu capacitate de 4,7 GB (înregistrare audio a comunicării (discuției) dintre învinuitul Isac Igor și Cojocar Andrei, de păstrat la materialele cauzei; - un dispozitiv de stocare a datelor de tip DVD-R de model „ACME” cu capacitate de 4,7 GB (înregistrare video a comunicării (discuției) dintre învinuitul Isac Igor, David Vera și David Victoria, extrasă din telefonul mobil ridicat de la David Victoria Iurie), urmează a fi păstrate la materialele cauzei penale.

Cererea acuzatorului de stat privind încasarea de la inculpații Isac Igor și Ciobanu Vadim a sumei de 8042 lei cu titlu de cheltuieli de judecată s-a respins ca nefondată.

2. Nefiind de acord cu sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 23 februarie 2018, apărătorul CIOBANU-Nițuleac Vladislav în interesele inculpatului CIOBANU Vadim Timofei, a atacat-o cu apel.

3. În cadrul ședinței de judecată a instanței de apel din 15 mai 2018, apărătorul CIOBANU-Nițuleac Vladislav în interesele inculpatului CIOBANU Vadim Timofei, a înaintat două sesizări prin care a solicitat instanței de apel sesizarea Curții Constituționale privind declararea neconstituționalității art.326 alin.(1¹) Codul penal și art.283 alin.(1) Cod Procedură Penală, pe motiv că în conformitate cu paragraful 82 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, sesizările respective întrunesc condițiile ca normele prevăzute la art.326 alin.(1¹) Codul penal și art.283 alin.(1) Cod Procedură Penală pot fi supuse controlului constituționalității, or aceste chestiuni au tangență directă cu soluționarea cauzei penale.

Consideră că sesizările respective întrunesc condițiile prevăzute de Constituția RM, Codul Jurisdicției Constituționale, Legea cu privire la Curtea Constituțională, Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională aprobat prin Decizia Curții Constituționale nr. AG - 3 din 03.06.2014, și respectiv, Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 *pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.*

4. *Audiind părerea participanților la proces, studiind materialele dosarului, Colegiul penal consideră că cererile apărătorului CIOBANU-Nițuleac Vladislav în interesele inculpatului CIOBANU Vadim Timofei privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și control al constituționalității al art.326 alin.(1¹) Codul penal și art.283 alin.(1) Cod Procedură Penală urmează a fi admise, din următoarele considerente:*

5. În conformitate cu art. 7 alin.(3) Cod de procedură penală, *dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.*

6. Conform art. 135 alin.(1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova, *Curtea Constituțională rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.*

7. Prin Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), s-a examinat sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 9 decembrie 2015, în temeiul articolelor 135 alin.(1) lit. b) din Constituție, 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin.(1) lit. d) din Codul jurisdicției constituționale, de către Curtea Supremă de Justiție, pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova hotărând: - *în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională; - excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către*

oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu; - sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și Judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza; - judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărâri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și Judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a art. 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărâre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

8. Conform art. 135 alin.(1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.
9. Astfel, constatând întrunirea în cererile apărătorului CIOBANU-Nițuleac Vladislav în interesele inculpatului CIOBANU Vadim Timofei, a condițiilor indicate în Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 2 din 09.02.2016, Colegiul penal conchide de a admite cererile apărătorului CIOBANU-Nițuleac Vladislav în interesele inculpatului CIOBANU Vadim Timofei și de a sesiza Curtea Constituțională privind excepția de neconstituționalitate și control al constituționalității al art.326 alin.(1¹) Codul penal și art.283 alin.(1) Cod Procedură Penală, cu suspendarea procesului penal în temeiul art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală.
10. În temeiul celor elucidate și expuse, în conformitate cu prevederile art. art. 7, 342 Cod de procedură penală, art. 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, -

DISPUNE:

De admis cererile apărătorului CIOBANU-Nițuleac Vladislav în interesele inculpatului CIOBANU Vadim Timofei privind excepția de neconstituționalitate și control al constituționalității al art.326 alin.(1¹) Codul penal și art.283 alin.(1) Cod Procedură Penală.

De suspendat judecarea apelul apărătorului CIOBANU-Nițuleac Vladislav în interesele inculpatului CIOBANU Vadim Timofei, declarat împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 23 februarie 2018, până la examinarea cererilor de către Curtea Constituțională.

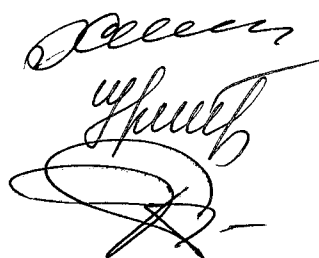
Încheierea nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președintele ședinței,

judecător

judecător

judecător

ULIANOVSKI Xenofon

VRABII Silvia

TELEUCĂ Stelian